

(25.09.2008)

Публикација пројекта Устава Воеводине потврдила најмрачније прогнозе. Тревожније опасенија настали су одмах након што је јавности било познато, да у Воеводини ће бити «влада». «Ово је само терминологија, ово не има никаквог значаја», – било је казано нама. Али сада, када смо видели цео текст пројекта, јасно је, да се не говори само о форми. За државну симболику изгледа само држава. «Европска област Војводина» (чланак 1 Устава).

Војводина по овом уставу добиће практично све одличне карактеристике сувереног државног (осим војске и полиције). Добиће, на пример, стална представништва ван граница. Конституција Србије (чланак 181) дозвољава директно сарађивање покрајина и области са крајевима и областима у другим државама. Али у њој се не помињу дипломатска представништва. Још мање се помиње представништво у Бриселу, о којем буквално се говори у уставу Војводине (чланак 18). Нећемо се обманути, представништво Војводине у Бриселу – то је амбасада Војводине у Европској унији. Чак и федеративне државе не имају представништва својих субјеката федерацији у Европској унији. Уопште говорећи, дипломатска представништва – то је драгоцјена, али симболички важна ствар за сваку државу. Не буди то, светске престонице би биле препуне амбасадама Калифорније или Тексаса. Али, постоји неко ко је решио, да Србија има више богатства од САД, а Војводина више од Калифорније, и да смо се можемо дозволити себи луксуз двојног представништва. Такође неко је решио, да државно јединство Србије је мање проблематично, од државно јединство САД, и да ће бити добро, да у Европској унији постоји одвојено представништво и за Војводину. Поздрављамо са мудрошћу оценком!

Не само по питању дипломатских представништва, него и по осталим тачкама устав Војводине иде даље, од онога што предписује Конституција Србије. Конституција, на пример, одређује, да у Србији као службеног употребљава се «српски језик и кирилица» (чланак 10). Устав Војводине, међутим,

предусматривает введение «применения латиничного написания сербского языка решением Скупщины края» (статья 24). Как это выглядит на практике, лучше всего можно увидеть, посетив официальные сайты Скупщины и Исполнительного Веча Воеводины. Они исключительно на латинице. Так же как и интернет-презентации почти всех краевых учреждений. Если так обстоят дела сейчас, пока еще не вступил в силу краевой устав, противоречащий конституционному предписанию обязательности употребления кириллицы, можно только задаваться вопросом, как же все будет, когда будет принято решение «об употреблении латиничной формы написания сербского языка» в Воеводине. Целью авторов сербской конституции являлась защита кириллицы как составляющей национальной самоидентификации. Устав Воеводины, в то же время, идет в направлении прямо противоположном этому намерению законодателя. Он делает возможным латинизацию всех сфер общественной жизни севернее Савы и Дуная.

Таким образом, устав Воеводины и на символическом и на институциональном уровне создает «*corpus separatum*» на фундаменте сербского государства. Разделенные государственные структуры породят отдельную элиту, а она вскоре создаст отдельную идентификацию. Одаренные жители Нового Сада или Вршца смогут отныне сделать целую политическую карьеру, вплоть до того, что попадут в Брюссель в качестве «дипломатических представителей Воеводины», вообще при этом не видев Белград. Так же будет в науке, культуре и образовании. А как только создастся институционально и психологически отделенная элита, как это уже произошло в случае с Черногорией, будет лишь вопросом времени, когда зародится идея об отдельной национальной самоидентификации. Посмотрите сайты и форумы воеводинских сепаратистских организаций и увидите совершенно серьезные утверждения о существовании «воеводинского языка» и «воеводинской нации». Сейчас мы над этим смеемся, но также мы посмеивались и над экспериментами в Подгорице. Когда в Черногории из служебного употребления и с государственного телевидения исчезла кириллица, народу объяснили, что для них Белград – главное препятствие на пути в Европу, был устроен референдум – и мы получили новое независимое государство и новый черногорский язык.

Тяжело думать, что мы – народ вечных исторических второгодников. Но, кажется, часть нашей элиты легкомысленно верует, что это прекрасно, когда на территории Сербии создается «европейская область Воеводина», которая будет иметь своего отдельного представителя в Брюсселе. Но мы должны спросить себя, что происходит с той частью элиты, которая так не думает? Почему они молчат? Почему только в кулуарах охают: «Уходит Воеводина»? Существует общественность, которую необходимо знакомить со своими аргументами (если они есть). Существуют СМИ, готовые это опубликовать. Существует Скупщина Сербии, которая только должна еще голосовать по вопросу об уставе. В конце концов, существует Конституционный суд, который такой устав может объявить антиконституционным. Политическая, медийная

Распад Сербии продолжается

Пише: Слободан Антонич
понедељак, 05 јануар 2009 15:59

и правова борба только предстоит. Но если на пути легкомысленной части политической элиты и дальше будет стоять утомленная и безвольная другая ее часть, «европейская область Воеводина» вскоре назначит своего первого посла в Брюсселе. С какой попытки мы угадаем, кто это будет?